

KAM-juridiikkaryhmän kokous

19.8.2025, klo 10.00–12.00, SLS

Läsnäolijat

Paikalla: Jonas Lång (pj), Iida-Maija-Koivisto (siht), Veli-Markus Tapio, Soile Manninen, Mikko Kuutti, Virva Salama, Outi Hupaniittu

Verkossa: Pekka Heikkinen, Mira Juppi, Janne Kuusisto, Juha Henriksson, Åke Söderlund

1. Edellisen kokouksen muistio

Käytiin läpi edellisen kokouksen muistio. Ei huomautuksia.

2. Rights Statements

Viime kokouksessa keskusteltiin Right Statements alaryhmän perustamisesta laatimaan ohjetta/suositusta suomalaisille kulttuuriperintöorganisaatioille siitä, miten käyttöoikeuksia olisi hyvä ilmaista verkossa (kuten Finnassa). Todettiin, että alaryhmä kannattaisi perustaa.

Juha Henriksson koordinoi alaryhmää ja kiinnostuneet voivat olla häneen yhteydessä. Kokouksessa alaryhmään ilmoittautuivat: Outi Hupaniittu, Jonas Lång ja Iida-Maija Koivisto.

3. Etiikkaryhmän päivitys

Kirjoitustyö etiikkaryhmässä on edennyt jo pitkälle. Valtaosa ensimmäisestä tekstiversiosta on valmiina. Seuraavan seminaarin jälkeen on todennäköisesti valmiina luonnos eettisestä ohjeistuksesta, joka voidaan ottaa yleiseen keskusteluun. Asia tuodaan myös KAM-juridiikkaryhmän keskusteluun myöhemmin.

4. Out-of-Commerce

Käytiin läpi, missä tilanteessa neuvottelut ovat tällä hetkellä. Viime kokouksen jälkeen on ollut nk. kolmikantakeskustelu, jossa Jonas edusti KAM-sektoria ja lisäksi paikalla oli tekijänoikeusjärjestöjen edustaja sekä ministeriön edustaja. Kolmikantakeskustelussa käytiin läpi, missä mennään ja ministeriön edustaja toi esille, että odotuksena on, että KAM-sektori ja järjestöt pääsevät sopuun ja oikeudenomistajien intressit otetaan lopputuloksessa huomioon. Tarkoituksena on päästä hyväksyttävään kompromissiin periaatteellisten kysymysten ratkaisemisen sijasta.

Erityisesti keskusteltiin valokuvista ja Jonas toi KAM-sektorin näkemyksen esille siitä, että edustavuutta ei KAM-sektorin näkemyksen mukaan ole. Kolmikantaneuvotteluissa tultiin kuitenkin siihen lopputulokseen, että jotta sopimukseen päästään, täytyy asiassa löytää kompromissi. Lisäksi keskeinen kysymys neuvotteluissa oli kuvatallenteet, joissa vallitsee perustavanlaatuinen erimielisyys erityisesti siitä, onko tekijät voineet luovuttaa elokuvantekijäyhtiöille sellaisia tekijänoikeuksia, joita ei ollut olemassa luovutuksen teon hetkellä.

KAM-sektori on toimittanut esityksensä hyväksymispäätökseksi 18.8.2025 tekijänoikeusjärjestöjen edustajalle neuvotteluissa. Kokouksessa käytiin läpi KAM-ryhmän keskeiset muutokset/vastaesitys järjestöjen esitykseen.

Hyväksymispäätöksen tultua voimaan, tullaan tarvitsemaan koulutusta KAM-sektorilla sekä ohjeistusta siitä, mitkä aineistot ovat 16 g ja mitkä 16 h §:n piirissä. Lisäksi tarvitaan ohjeistusta kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien tietojen rekisteröinnistä Euroopan unionin teollisoikeuksien viraston ylläpitämään rekisteriin (TOL 16 j §). Myös KAM-juridiikkaryhmän laatima soveltamisohje koskien tekijänoikeuslain uusia säännöksiä täytyy tarkistaa päivitystarpeiden osalta.

5. Tekstin ja tiedonlouhinta tieteellisessä tutkimuksessa

KAM-ryhmä on antanut pääjohtajatasen lausunnon ministeriölle koskien tekstin ja tiedonlouhintaa tieteellisessä tutkimuksessa. Tekijänoikeusjärjestöt ovat lobanneet voimakkaasti ministeriön suuntaan, ja vastineena lobbaukselle KAM-ryhmä lähetti OKM:lle KAM-sektorin pääjohtajien ja yliopistojen sekä korkeakoulujen rehtorineuvostojen allekirjoittaman lausunnon.

Lausunnossa painotettiin, että kun tekstin ja tiedonlouhinta tapahtuu tieteellisessä tutkimuksessa, ei sitä voida ollenkaan sopimuksin rajoittaa eli sopimuslisensseille ei ole mitään perusteita.

Keskustelussa nostettiin esille, kuinka pienillä kielialueilla erityisen tärkeää, että tekoäly saa materiaalia näiltä alueilta, jotta emme jää tekoälykehityksessä jälkeen. Suomalaista kulttuuriperintöä ja tiedettä täytyy voida hyödyntää tiedonlouhinnassa ml. tekoälyssä. Suomalaisten tutkijoiden mahdollisuutta käyttää tekoälyä toiminnassaan ei saada rajata kapeammaksi kuin muilla alueilla. Lisäksi DSM-direktiivin mukaan oikeus tiedonlouhintaan ei koske vain kp-laitosten itse tekemää louhintaa. On merkitykseltä, missä louhinta tapahtuu, kunhan sen tekee tieteellinen tutkija, ja louhinta koskee kp-laitosten/tutkimusorganisaatioiden aineistoja. Rajoitukset tähän oikeuteen voivat heikentää Suomen kilpailukykyä tutkimusalalla ja mahdollisuuksia osallistua mm. EU-hankkeisiin.

Tällä hetkellä odotetaan yhä vastausta ministeriöstä. Kokouksessa keskusteltiin, miten KAM-ryhmä aikoo jatkoaiuttaa asian tiimoilta. Pohdittiin esimerkiksi tapaamisen järjestämistä ministeriössä sekä yhteisen hissipuheen kirjoittamista, jotta keskeisimmät asiat osattaisiin tuoda keskustelutilanteissa esille. Sovittiin, että odotetaan ministeriön vastausta kirjeeseen ja jatketaan asiasta keskustelua sekä päätetään aktiivisen vaikuttamisen seuraavista askelista seuraavassa KAM-juridiikkaryhmän kokouksessa. Virva vastaa nk. hissipuheen luonnostelusta.

6. Seuraava kokous

Sovittiin, että seuraava kokous järjestetään 30.9. klo 14.30–16.00 SLS:n tiloissa.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.02.